

Dette Program kan stilles op paa to Maader. Det kan stilles op saaledes, som Reformpartiet i mange Aar har stillet det op, for dermed at forhindre Retfærdigheden i at sejre, stillet det op saa strengt, saa bogstaveligt, at man deri har fundet det Middel, hvorved man i alle Tilfælde kan forhindre et Skridt fremad paa Retfærdighedens Vej. Men jeg er sikker paa, at det var ikke i den Aand, dette Alternativ blev stillet op af Odense-Programmets Mænd. Tværtimod, de stillede det op, fordi de vilde en Løsning, og fordi der paa det Tidspunkt, hvor Reformpartiet havde haget sig fast i denne Grundlovsfortolkning, at enhver midlertidig Ordning var grundlovsstridig, ikke var anden Vej at gaa. Saaledes stillede vi Socialdemokrater os ogsaa. Vi fastholdt dette Alternativ, saa længe Reformpartiet fastholdt sit Standpunkt, og vi sagde til Højre: Det kan ikke nytte, at I sige: Lad os enes om en midlertidig Valgkredsordning, for naar man krævede det paa dette Tidspunkt, var det at spænde Ben for Sagen, thi Reformpartiet vilde ikke være med dertil, og vi maatte bøje os for den Kendsgerning, at Reformpartiet havde hængt sig saa fast i sin Grundlovsfortolkning, at Vejen var spærret for en midlertidig Ordning.

Men hele denne Situation er totalt forandret siden i Fjor Efteraar. Efter at Reformpartiets Bestyrelse har opgivet denne Fortolkning, vil Højre godt kunne hævde sit Program, hævde det Standpunkt, som det ærede Medlem fra Frederiksberg (Elinger) gjorde gældende i Grundlovsudvalget 1905—06, og saa kunne vi ogsaa gøre det og den radikale Regering ogsaa. Og mig forekommer det, at Odense-Programmets Krav: enten Opfyldelse af Grundloven eller Forandring af Grundloven, ikke er i Strid med det her foreliggende.

Mig forekommer det, at dette Forslag er et saa langt Skridt fremad mod Grundlovens Opfyldelse, som det er sandsynligt, at man vil kunne gennemføre, efter at man i over en Menneskealder ikke har villet opfylde Grundloven. Det er et saa langt Skridt fremad, som det overhovedet er muligt at gøre, fordi de Herrer fra saa mange Sider overhovedet ikke ville gaa ind paa Grundlovens allerbogstaveligste Opfyldelse, nemlig de 170 Folketingsmænd.

De Herrer maa huske paa, at det ere vi villige til, det ville vi meget gerne, og paa os skal det ikke strande. Men det er en Kendsgerning, at der er et Fler-tal i dette Ting og vistnok ogsaa ude blandt Vælgerne, der er imod det. Hvori ligger nu det? Det ligger aabenbart deri, at man i over en Menneskealder har forsømt at respektere Grundloven. Hvis man straks efter Folketællingen i 1870 havde gennemført en ny Valgkredslov i Overensstemmelse med Grundlovens bogstavelige Bud: et Folketingsmedlem for hver 16,000 Indbyggere, og hvis man havde gjort det 10 Aar senere, efter Folketællingen i 1880, og ogsaa efter den i 1890, hvis man var kommen ind paa det, man skulde komme ind paa, det, som den gældende Grundlov med Bestemmelsen om det faste Antal af Indbyggere i Kredsene, men det bevægelige Antal Folketingsmedlemmer forudsætter, nemlig en let, periodisk Revision, vilde ingen Mennesker have forarget sig over, at Folketingets Medlemstal efterhaanden var vokset op til 160—170 Medlemmer. Men man har i over en Menneskealder, lige fra Begyndelsen af 70erne, lige fra den første Folketælling efter den Valgkredslov, der fulgte efter Grundlovsforandringen af 1866, forsømt dette, og derfor frembyder der sig nu denne Uvillie mod at tage dette vældige Spring. Men naar man saa tager Skridtet saa langt, som det overhovedet er muligt, henimod det, Grundloven kræver, og som er Kærnen i Grundlovens § 32, nemlig Ligelighedsfordringen, Kravet om, at Folketingskredsene skulle være lige store, siger jeg, er det at handle i Grundlovens Aand, og til de Folk, der vedblivende, til Trods for at det ærede Medlem fra Ringkøbing ikke længere kan gøre det, stille sig paa Reformpartiets gamle Fortolkning og i deres Presse ville køre Odense-Programmet op mod Regeringens nuværende Forslag, siger jeg: Det er Aanden, der levendegør, Bogstaven ihjelslaar. De stille Bogstaven op mod Aanden netop for at faa Retfærdighedens Krav slaaet ihjel.

Vi Socialdemokrater vare ikke udelte tilfredse med Indholdet af den Grundlovsændring, hvorom man enedes her i 1905—06. Vi ere stadig misfornøjede med den Tanke, at man skal fiksere Folketingets